

Datum: 14.4.2017

Zadeva: Zapisnik 6. seje Sveta za varno hrano

Seja se je pričela ob 15.00 uri v sejni sobi MKO v petem nadstropju na Dunajski 22 v Ljubljani.
Prisotni člani sveta: Janez Hribar, Igor Pravst, Janez Posedi, Sonja Smole-Možina, Urška Blaznik, Jana Ramuš, Irena Kos in Ožbalt Podpečan.

Odsotni člani sveta: Peter Raspor, Igor Vojtic, Andrej Kirbiš, Tanja Pajk Žontar, Branislava Belović, Mojca Gobec in Alenka Pavlovec

Seje so se poleg članov sveta udeležili: Dejan Židan, Rajko Vidrih, Andreja Bizjak, Marjana Peterman, Darja Kapš in Matjaž Guček (sekretar).

lista prisotnosti.pdf

Dnevni red:

1. Laboratorijsko ugotavljanje izvora oziroma porekla živil
2. Dvojna kakovost živil v EU
3. Razno

Predsednik Sveta za varno hrano Janez Hribar je pozdravil vse prisotne in predstavil dnevni red seje. Hkrati je prisotne seznanil s spremembo članstva in sicer sta postala nova člana sveta prof. dr. Sonja Smole-Možina in dr. Ožbalt Podpečan, ki sta zamenjala preminula Zdenko Vindiš Zavratnik in prof. dr. Marjana Simčiča.

Na predlog dnevnega reda ni bilo pripomb.

Uvodoma minister Dejan Židan je izpostavil, da je pristojna komisarka Evropske Komisije Vera Jourova poudarila, da je dvojna kakovost hrane iste blagovne znamke zavajajoča, nesprejemljiva in nepoštena do potrošnikov. Komisarka obljublja, da bo zaostrila obstoječo EU zakonodajo, če se bo to izkazalo kot potrebno. Izvedlo se bo "kartiranje" - pod enakimi pogoji se bodo vzorčili enaki ali podobni izdelki, nato se bo analiziralo, ali so res razlike med regijami. Po ministrovem mnenju mora imeti potrošnik pri nakupu živil vedno zagotovljeno pravico do izbire oziroma odločitve. Težava je v tem, da potrošnik določenega artikla ne more primerjati z istim artiklom v neki drugi državi članici.

V zvezi z afero »brazilsko meso« je povedal, da je uvedena blokada izvoza iz vseh spornih brazilskih obratov in da se do nadaljnjega na mejnih vstopnih točkah v EU izvaja 100% fizični pregled vseh pošiljk govejega in perutninskega mesa iz Brazilije. Pri 20% uvoznih pošiljk se obvezno odvzamejo vzorci za laboratorijske analize.

Kot pozitivno novico je minister predstavil dejstvo, da je proizvodnja hrane v Sloveniji pričela naraščati (pekarska industrija, reja živali, pridelava mleka), da se na trgovskih policah zaznava trend izpodrivanja tujih proizvodov in da se krepi izvoz Slovenije na tretje trge. MKGP v tej zvezi intenzivno sodeluje s tretjimi državami.

1. Laboratorijsko ugotavljanje izvora oziroma porekla živil

Dr. Rajko Vidrih iz Biotehniške fakultete je predstavil laboratorijsko metodo določanje porekla sadja in zelenjave, ki temelji na kombinaciji analiz bioaktivnih sestavin, stabilnih izotopov in elementov.

Določanje_porekla_Vi
drih.pptx

Razprava:

Ključno za predstavljeno metodo je dovolj veliko število vzorcev določenega živila, da se lahko izrazijo razlike, ki so statistično signifikantne. Druga metoda je metoda pri kateri se analizira živilo in podlaga (prst) na kateri je bilo to živilo pridelano. V tem primeru število vzorcev seveda ni pomembno, saj se ocena izvaja na individualnem vzorcu/podlagi. V kolikor obstajajo podatki glede sestave podlage/tal, to pomeni, da je bilo že izvedeno t. i. kartiranje tal, potem se lahko vzorec živila primerja z bazo podatkov. Za določena živila se je izkazalo, da jim je zaenkrat težko natančno določiti poreklo. Sem na primer sodita perutninsko meso in med. Jasno je, da se baza gradi postopoma, ko se vanjo dodajajo novi podatki. Razprava je tudi pokazala, da bi bilo nujno čimprej doreči metodologijo, ki bo omogočala primerljivost rezultatov, kar pomeni da je potrebna ustrezna standardizacija metod. Trenutno se posamezne inštitucije vsaka zase ukvarjajo s to problematiko. Nujno bi bilo, da se podatki med njimi izmenjujejo. Vsekakor trenutne laboratorijske metode še ne omogočajo zanesljivosti, ki bi dala dobljenim rezultatom zadostno pravno veljavo. Nenazadnje je pomembna tudi hitrost oziroma čas izvedbe določene analize, ki ne sme biti predolg, v kolikor želimo na rezultate vezati tudi morebitne ukrepe nadzornih organov. Člani so se strinjali, da bo do uvedbe uporabnih analiznih metod verjetno minilo vsaj še tri do pet let. Tovrstne laboratorijske metode seveda ne bodo zastoj in tudi to je potrebno upoštevati z vidika uradnega nadzora oziroma stroškov povezanih z njim. Vsekakor bo njihova uvedba imela močan preventivni učinek na nosilce živilske dejavnosti, saj jih bo že samo dejstvo, da je mogoče laboratorijsko določiti poreklo določenega živila, odvrčalo od morebitnih nepoštenih praks. To zadnje je še posebej pomembno z vidika promoviranja lokalno pridelane hrane, saj bi imele nepoštenne prakse povezane s poreklom živil še toliko večji negativni učinek na zaupanje potrošnikov, ki je ključnega pomena za uspeh tovrstnih aktivnosti.

1. Dvojna kakovost živil v EU

Član sveta Igor Pravst je predstavil ugotovitve Inštituta za nutricionistko, ki je pripravil oceno označb nekaterih identičnih proizvodov, ki se tržijo v Avstriji in Sloveniji. V priloženem dokumentu so navedeni podatki, dobljeni na označbah živil, ki so bila naprodaj v mesecu marcu 2017. Vzorčenje je potekalo v maloprodajnih trgovinah z živili (SI: Mercator / SPAR; AT: STAR / Billa). Na proizvodih ni bilo izvedenih nobenih analiz glede njihove sestave ali kakovostnih parametrov. Pri identičnih živilih je navedena tudi primerjava njihovih cen, ki pa v povprečju variira za manj kot 5%.

PR2017_5_NUTRIS_pri
merjava sestave zivil_f

Razprava:

Težava je v tem, kdaj lahko govorimo o enakih in kdaj o podobnih izdelkih. Če naj bi bila dva izdelka identična, morata imeti popolnoma enako pakiranje in vsi podatki na deklaraciji morajo biti popolnoma enaki. To je v praksi le redko primer, saj se načeloma podobna živila, tržena v različnih državah članicah, skoraj vedno razlikujejo glede teh elementov. Torej ne moremo

govoriti, da gre za enaka živila. Pri dvojni kakovosti se pojavijo težave tudi, ko govorimo o senzorični oceni živila. Določen okus je nekemu sprejemljiv drugi pa ga ne mara. Potrebovali bi dodatne standarde. Tako se glede na današnje standarde ni mogoče opredeliti, ali so boljša živila z dodatkom sladkorja ali z dodatkom fruktozno-glukoznega sirupa. V nadaljevanju se je izpostavilo vprašanje, kaj sploh je kakovost oziroma ali obstaja več vrst kakovosti. Tako imamo lahko procesno kakovost, senzorično kakovost, kakovost določeno glede na analitsko sestavo, nenazadnje tudi družbeno kakovost. Če ima izdelek določeno specifikacijo in je različna od specifikacije podobnega izdelka, potem ne moremo govoriti o zavajanju. Proizvajalci pogosto trdijo, da so razlike posledica prilagajanja njihovih proizvodov različnim trgom. Vprašanje je, če to sploh drži in gre v resnici za to, da so proizvajalci tisti, ki potrošnikom diktirajo določen okus oziroma ga nanj »privajajo« z marketinškimi in drugimi prijemi. Po mnenju članov sveta postane kakovost vprašljiva, ko se zaradi doseganja nižje cene, posega v področje varnosti. Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin lahko izvaja nadzor zgolj in izključno na merljivih elementih kot sta sestava živila glede na deklaracijo in senzorična ocena. Ostalih elementov kakovosti pa se ne da preverjati. Stališče sveta je bilo, da bi morala imeti živila iste blagovne znamke enako kakovost. Če potrošnik določene proizvode dojema kot identične/enake, potem razlike ne bi smele biti dopustne, tudi če so ustrezno označene. Pri izbiri potrošnik namreč podrobneje preveri deklaracijo samo ob prvem nakupu, kasneje pa ne več, saj (naivno ali upravičeno) pričakuje, da bo imel izdelek, ki je na prvi pogled enak, tudi enake lastnosti ne glede na to, kje na teritoriju EU ga bo kupil.

Predstavnica uprave za varno hrano Andreja Bizjak je pojasnila, da bo uprava izvedla posebni nadzor v katerem bo primerjala 11 (skupaj 22 vzorcev) različnih živil istih blagovnih znamk in preverjala njihovo sestavo. Rezultati nadzora bodo znani v drugi polovici meseca maja.

Na koncu so se vsi sodelujoči strinjali s tem, da Slovenija podpira napore Evropske komisije, da zaostri oziroma dopolni veljavno zakonodajo na način, ki bo onemogočal zavajanje potrošnikov v povezavi z blagovnimi znamkami.

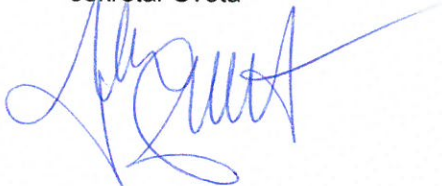
3. Razno

Pod to točko ni bilo zadev za razpravo.

Seja zaključena ob 17.00 uri.

Zapisal:

Matjaž Guček,
sekretar Sveta

Pregledal:

Prof. dr. Janez Hribar,
predsednik Sveta

